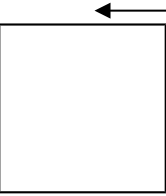

нұсқаулардың
парағы

Нысан
ПМУ ҰС Н 7.18.3/40

Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігі
С. Торайғыров атындағы Павлодар мемлекеттік университеті
Әлеуметтану және саясаттану кафедрасы

«Сасяи жанжалдар» пәні бойынша
5В050200 «Саясаттану» мамандығының студенттеріне арналған
пәнді меңгеру жөніндегі

ӘДІСТЕМЕЛІК НҰСҚАУЛАР

Павлодар

Әдістемелік нұсқауларды
бекіту парағы

Нысан
ПМУ ҰС Н 7.18.3/41

БЕКІТІЛДІ

ОІ жөніндегі проректор

_____ Н.Э. Пфейфер
«__» _____ 20__ ж.

Құрастырған: аға оқытушы _____ С.Қ. Молдабаева

Әлеуметтану және саясаттану кафедрасы

«Саяси жанжалдар» пәні бойынша
5В050200 «Саясаттану» мамандығының студенттеріне арналған
пәнді меңгеру жөніндегі

ӘДІСТЕМЕЛІК НҰСҚАУЛАР

Кафедра отырысында ұсынылды
«__» _____ 20__ ж., Хаттама № ____

— —
ӘЖС кафедра меңгерушісі _____ Ғ.Н. Иренов

Тарих және құқық факультетінің әдістемелік кеңесімен мақұлданды
«__» _____ 20__ ж., Хаттама № ____

ОӘК төрағасы _____ Ш.Қ. Сүлейменова

МАҚҰЛДАНДЫ

БӘД бастығы _____ Е.Н. Жұманқұлова «__» _____ 20__ ж., Хаттама № ____

Университеттің оқу-әдістемелік кеңесімен мақұлданды
«__» _____ 20__ ж., Хаттама № ____

Тақырып 1. Саяси конфликтология ғылым және оқу пәні ретінде.

Түсініктерді анықтау: "конфликтология" және "саяси конфликтология". Саяси конфликтологияның объектісі мен пәні. Саясаттану мен саяси конфликтологиядағы әдістер мен әдіснамалар. Саяси конфликтологияның қызметтері. Саяси конфликтологияның ғылым және оқу пәні ретіндегі рөлі мен мәні.

Студенттер саяси конфликтологияның ғылыми түсінігімен танысуы қажет.

Ұсынылатын әдебиет: [8], 16-32 б.

Тақырып 2. Жанжалдық идеялар мен теориялардың пайда болуы мен дамуы.

Антика мен Ортағасырдағы жанжал туралы түсініктемелер. Жаңа заман мен Ағарту дәуіріндегі жанжал туралы тұжырымдамалар. XIX ғасыр мен XX ғасыр басындағы жанжалдық идеялардың дамуы. XX ғасырдың екінші жартысындағы әлеуметтік жанжал теориясының дамуы.

Аталмыш тақырыпта студенттер саяси жанжалдың пайда болу тарихымен кеңінен танысып, шолу жасауы керек.

Ұсынылатын әдебиет: [8], 34-40.

Тақырып 3. Саяси жанжал әлеуметтік феномен ретінде.

Әлеуметтік жанжалдың түсінігі мен болмысын анықтау. Әлеуметтік жанжалдың құрылымы. Жанжалдың екінші жағы. Жанжалдың объектісі мен пәні. Әлеуметтік жанжалдардың негізгі түрлері. Әлеуметтік жанжалдың қызметтері. Әлеуметтік жанжал үрдіс ретінде, оның дамуының кезеңдері.

Жоғарыдағы тақырыптан студенттер саяси жанжалдың объектісі мен пәнін анықтап, айыра білуі қажет.

Ұсынылатын әдебиет: [1], 34-56 б.

4. Саяси жанжалдың түсінігі мен болмысы.

Саяси жанжалдың түсінігі мен болмысы. Саяси жанжалдың ерекшеліктері. Саяси жанжалдардың типологиясы. Саяси мүдделердің жанжалы. Саяси мәдениеттер жанжалы. Саяси шешімді қабылдаудағы лоббизм мен әсер ету таптар. Саяси жанжалдардың пайда болуының себептері.

Бұл тақырыпта студенттер саяси жанжалдың пайда болу себептерін анықтауы керек.

Ұсынылатын әдебиет: [5], 5-50 б.

Тақырып 5. Саяси жанжалдың құрылымы.

Саяси жанжал құрылымының негігі элементтері. Саяси жанжалдың жақтары. Саяси жанжалдың субъектілері. Саяси жанжал субъектілерінің сипаттамасы. Саяси жанжал құрылымындағы лидердің орны мен рөлі. Саяси

жанжалдың қатысушылары. Саяси жанжал құрылымындағы зардап шегушінің рөлі. Саяси жанжалдың объектісі мен пәні. Саяси жанжалдың даму ортасы.

Мұнда студенттер саяси жанжалдың құрылымын толықтай игеруі қажет.

Ұсынылатын әдебиет: [1], 34-56 б.

Тақырып 6. Саяси шиеленіс.

Саяси шиеленіс түсінігі. Саяси шиеленістің пайда болуының себептері. Әлеуметтік (саяси) шиеленіс динамикасы. Саяси шиеленістің пайда болу формаларына әсер ететін жағдайлар мен факторлар. Әлеуметтік (саяси) шиеленісті өлшеу әдістері. Әлеуметтік шиеленіс пен жанжал динамикасының арақатынасы.

Аталмыш тақырыпта студенттер саяси шиеленіс туралы ақпарат ауы керек.

Ұсынылатын әдебиет: [1], 50-55 б.

Тақырып 7. Саяси жанжалдың динамикасы.

Жанжалдың жалпы динамикасын анықтау. Жанжалдық жағдайдың пайда болуы мен қалыптасуы. Жанжалдағы инциденттің қызметі. Жанжалдың дамуы (эскалация). Деэскалация және жанжалды шешу. Жанжалдан кейінгі жағдай.

Бұл тақырыпта студенттер саяси жанжалдың динамикасы мен оны шешудің жолдарымен танысуы қажет.

Ұсынылатын әдебиет: [2], 34-37 б.

Тақырып 8. Саяси жанжалдың пайда болу формалары.

Саяси күрестің көптүрлі формалары. Соғыс саяси жанжалдың формасы ретінде. Революция саяси жанжалдың формасы ретінде. Саяси жанжал формаларының саяси тәртіп типтерінен тәуелділігі.

Мұнда студенттер саяси жанжалдың пайда болуын анықтап, оның формаларын игеру керек.

Ұсынылатын әдебиет: [2], 50-57 б.

Тақырып 9. Саяси жанжалдағы зорлық.

Зорлықтың түсінігі мен типологиясы. Зорлық табиғаты мен агрессивті қалып. Зорлықтың мақсаты мен мотивтері. Зорлықты шектеудің әдістері. Жаһандану жағдайындағы зорлық.

Жоғарыдағы тақырыпта студенттер саяси жанжалдағы зорлық түсігін анықтау қажет.

Ұсынылатын әдебиет: [8], 20-23б.

Тақырып 10. Саяси жанжалдардың діни факторы.

Дін әлеуметтік институт ретінде. Саясат және дін. Қазіргі әлемдегі діни жанжалдар.

Аталмыш тақырыпта студенттер саяси жанжалдардың діни аспектісін ашып қарастыру керек.

Ұсынылатын әдебиет: [3], 34-40б.

Тақырып 11. Этносаяси жанжалдар.

Этносаяси жанжалдардың болмысы. Этносаяси мобилизация этносаяси жанжалдардың тууының факторы ретінде. Этносаяси жанжалдарды реттеудің ерекшеліктері.

Мұнда студенттер қазіргі уақытта кездесетін этносаяси жанжалдарға баса назар аудару керек.

Ұсынылатын әдебиет: [4], 104-109б.

Тақырып 12. Саяси жанжалдар мен терроризм.

Терроризмнің болмысы мен типологиясы. Терроризммен күресудің проблемалары мен қиыншылықтары. Радикалды идеологиялық тұжырымдамалар мен саяси экстремизм.

Жоғарыдағы тақырыпта студенттер саяси жанжалдар мен терроризмнің ара жігін ашып, айыра білу керек.

Ұсынылатын әдебиет: [7], 35-40б.

Тақырып 13. Халықаралық жанжалдардың болмысы мен типологиясы.

Халықаралық жанжалдардың табиғаты. Халықаралық қатынастар жүйесіндегі халықаралық жанжалдар. Халықаралық жанжалдардың классификациясы. Халықаралық жанжал құрылымы. Халықаралық жанжалдың дамуының кезеңдері. Дағдарыс халықаралық жанжалдардың дамуының ерекше формасы ретінде.

Аталмыш тақырыпта студенттер халықаралық жанжалдардың табиғатына тоқталып, олар жайлы ой-пікірлерін білдіру қажет.

Ұсынылатын әдебиет: [6], 44-48б.

Тақырып 14. Саяси жанжалдарды реттеу мен шешу.

Саяси жанжалдарды реттеудің жалпы принциптері мен көзқарастары. Саяси жанжалдарды реттеудің мүмкін нұсқалары. Жанжалдаушы жақтардың саяси жанжалдарын реттеу мен шешу. Саяси жанжалды бақылау.

Бұл тақырыпта студенттер саяси жанжалдарды реттеудің жолдарын іздеп, қарастыру керек.

Ұсынылатын әдебиет: [6], 100-104б.

Тақырып 15. Келіссөз саяси жанжалды алдын алу мен шешудің тәсілі.

Келіссөздердің түсінігі мен болмысы. Саяси келіссөздердің типологиясы мен қызметтері. Келіссөздердегі үшінші жақтың рөлі. PR - келіссөз үрдісінің бір түрі. Келіссөздерге дайындық және оны жүргізу.

Жоғарыдағы тақырып студенттерге саяси келіссөздерді меңгерулерін қамтамасыз ете алады.

Ұсынылатын әдебиет: [2], 14-20б.

Ұсынылатын әдебиеттер

Негізгі

1 Жамбылов Д. Саясаттану негіздері: оқу құралы. Алматы: «Жеті жарғы», 2008. – 280б

2 Жамбылов Д. Саясаттану негіздері: оқу құралы. Алматы: «Жеті жарғы», 2008. - 279б

3 Қуандық Е.Саясаттану негіздері: оқу құралы Алматы: Дәуір, 2010. - 223б

Қосымша

4 Айталы А. Байсалды ел байқаусыз қате жібермес Алматы: Таймас, 2008-328 б.

5 Әбсаттаров Р.Б.Тесты по политологии. Саясаттану негіздері: сұрақтары мен жауаптары: вопросы и ответы. Алматы: Ғылым, 2009-310 б.

6 Әлемдік саясаттану антологиясы (10 томдық) 7 т. Алматы: Қазақстан (мәдени мұра) , 2008 – 544б

7. Абсаттаров Р. Б., Жалмагамбетова С. Т., Нуракишев А. А. Тесты по политологии: вопросы и ответы: Учебное пособие, - Алматы, 2009.

8. Қуандық Е.С., Абдулаева К. Билер институты: тарихы мен тағылымы // Ғылыми жұмыстар «Әділет», 2010. - №1. – 197-202 б.

9. Қуандық Е.С. Қазақстандағы саяси партиялар әлемдік тәжірибемен үндесе ме? // Саясат, 2011. - №6. – 25-28 б.